

Світлана Капітанець

Кандидат педагогічних наук, доцент, старш. наук. співроб. відділу
удосконалення протидії митним правопорушенням,
Науково-дослідний центр митної справи
Науково-дослідного інституту фіскальної політики УДФСУ,
м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0693-5889>
sv.kapitanets@gmail.com

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОГО РЕЖИМУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

Передумовою ефективної реалізації митної політики в Україні є належне нормативно-правове забезпечення діяльності митниць ДФС. Незважаючи на постійну еволюцію митного законодавства, чинний Митний кодекс України залишає недостатньо врегульованими окремі аспекти здійснення митної справи. Серед іншого, це стосується правового регламентування митного режиму безмитної торгівлі, діяльності магазинів безмитної торгівлі, що потребує нагального удосконалення. А отже, постала необхідність детально дослідити основні структурні елементи Митного кодексу України на предмет виявлення прогалин і протиріч правового регулювання.

З метою глибшого вивчення проблеми у статті охарактеризована економічна доцільність митного режиму безмитної торгівлі. Також проведений порівняльний аналіз деяких норм національного законодавства України та ЄС, що дозволило виявити певні відмінності у застосуванні митних режимів. Крім цього, постатейно розглянуті деякі аспекти правового регулювання митного режиму безмитної торгівлі і діяльності магазинів безмитної торгівлі. З цією метою проаналізовано Глави 22, Глави 60, статей 336, 341, 344 і 354 Глави 49 тощо Митного кодексу України. У прикінцевій частині статті вказано на існування розбіжностей митного і податкового законодавства, пов'язаних з предметом дослідження, а саме: неузгодження у трактуванні заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також визначення терміну «магазин безмитної торгівлі», що не сприяє утвердженню принципу правової визначеності нормативно-правових актів.

На підставі проведеного дослідження встановлено, що вирішення проблем щодо митного режиму безмитної торгівлі та діяльності магазинів безмитної торгівлі потребує комплексного підходу задля забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання та держави під час формування нової економічної політики, дружньої до підприємницького середовища, зокрема шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правових актів.

Ключові слова: митна справа; Митний кодекс України; митний режим, правове регулювання; митний режим безмитної торгівлі, безмитна торгівля, товар.

I. ВСТУП

Постановка проблеми. Захист митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, як складові частини державної економічної політики,

досягаються під час здійснення державної митної справи з додержанням прийнятих у міжнародній практиці і загальновизнаних у світі норм і стандартів. Передумовою ефективної реалізації митної справи в Україні є належне нормативно-правове забезпечення діяльності митниць ДФС. Але, незважаючи на постійну еволюцію митного законодавства, чинний Митний кодекс України (далі – МК України) окремі аспекти залишає недостатньо урегульованими. Серед іншого, це стосується правового регламентування митного режиму безмитної торгівлі, діяльності магазинів безмитної торгівлі, яке потребує нагального удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання митного режиму безмитної торгівлі та діяльності магазинів безмитної торгівлі через певну специфічність, а подекуди і недооцінену важливість, не були пріоритетними для науковців у галузі митного права. Водночас, дослідженню змісту безмитної торгівлі (як податкової пільги, або як особливого митного чи податкового режиму), особливостей та форм організації безмитної торгівлі в діяльності магазинів безмитної торгівлі в українських аеропортах, проблем правового регулювання функціонування магазинів безмитної торгівлі тощо присвятили свої наукові доробки С. А. Данілеян [1, с. 171], Ю. С. Ремига, В. Є. Марчук, Ю. О. Градиський [2], В. В. Карпова [3], М. В. Мельник [4, с. 55; 107-111] та ін.

Незважаючи на те, що тема є мало розкритою в науці митного права, існує низка проблемних питань правового регулювання митного режиму безмитної торгівлі та діяльності магазинів безмитної торгівлі, що зумовлюється недосконалістю деяких норм діючого законодавства з окресленої тематики.

Метою статті є аналіз положень МК України на предмет виявлення прогалин і протиріч правового регулювання митного режиму безмитної торгівлі та діяльності магазинів безмитної торгівлі.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Засади державної митної справи, зокрема, митні режими та умови їх застосування, визначаються МК України та іншими законами України. В свою

чергу законодавець розглядає митний режим як комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення.

Відповідно до статті 140 МК України безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт та експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також без проведення заходів офіційного контролю [5]. Реалізація товарів, поміщених у митний режим, відповідно до частини першої статті 420 МК України, здійснюється магазином безмитної торгівлі – спеціалізованим торговельним закладом, розташованим у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, та призначеним для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі.

Якщо ж охарактеризувати економічну доцільність митного режиму безмитної торгівлі (далі – МРБТ), то вона полягає у одержанні валютного прибутку через діяльність магазинів безмитної торгівлі (далі – МБТ). Певне зниження собівартості товару за рахунок фактичної відсутності митних витрат збільшує товарооборот МБТ, створює сприятливі умови для розвитку інфраструктури як морських портів, так і аеропортів [6].

Однак у процесі вивчення правової та економічної сутності митних режимів спостерігається відсутність належної прозорості та спрощення, що повинні мати місце у нормах митного законодавства задля дотримання принципу правової визначеності. На сьогодні головною метою застосування митних режимів в Україні залишається задоволення фінансових інтересів держави та сприяння зовнішньоекономічній діяльності, оскільки товари оподатковуються залежно від обраного митного режиму, тоді як у Європейському Союзі надходження від мита мінімальні, а митні режими виконують регуляторні та захисні функції. Разом з тим, за допомогою МРБТ (як і митні режими реімпорту, реекспорту, транзиту, тимчасового ввезення, митного складу, вільної митної зони, переробки на митній території України, знищення або руйнування), не в повній мірі досягається така мета застосування митних режимів, що зумовлюється передбаченим статтею 284 МК України застосуванням умовного повного звільнення від оподаткування ввізним митом до товарів, поміщених у МРБТ.

Окрім того, аналіз норм національного законодавства України та ЄС, дозволяють виявити певні відмінності у застосуванні митних режимів. Так, з метою застосування законодавства України з питань державної митної справи в Україні запроваджено чотирнадцять митних режимів, кожен з яких відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення. У нормах законодавства ЄС – зовсім інший підхід до класифікації та застосування митних режимів. Статтею 5 Митного кодексу ЄС встановлено три основних види митних режимів, до яких належать: випуск для вільного обігу (release for free circulation); спеціальні процедури (special procedures); експорт (export). У свою чергу, спеціальні процедури поділяються на підкатегорії, до яких належать: зовнішній і внутрішній транзит (transit, which shall comprise external and internal transit); поміщення товару на митний склад чи вільну митну зону (storage, which shall comprise customs warehousing and free zones); тимчасове

ввезення та випуск для внутрішнього споживання (specific use, which shall comprise temporary admission and end-use); переробка товару на митній території ЄС та поза її межами (processing, which shall comprise inward and outward processing). Таким чином, у разі прийняття Митного кодексу ЄС перед Україною постане необхідність повністю переформувати систему застосування митних режимів [7].

Цікавою є й думка Мельника М.В., викладена в його дисертаційній праці «Інститут митних режимів в митному праві України», яка є комплексним науковим дослідженням проблем правового регулювання інституту митних режимів у митному праві України. Так, науковець під час висвітлення сутності митних режимів як комплексного міжгалузевого правового інституту, стверджує, що чинним МК України закладено нелогічне розмежування суспільних відносин, які складаються у сфері безмитної торгівлі і припасів, де стосовно останніх лише регламентовано процедури митного оформлення, у той час, як відносно безмитної торгівлі вони більш ускладнені у зв'язку з регулюванням їх як митних режимів. У зв'язку із цим науковець пропонує виключити з Розділу V «Митні режими» Митного кодексу України Главу 22 «Безмитна торгівля» та доповнити Розділ XV Кодексу Главою 33¹ «Митні формальності щодо товарів, що постачаються та реалізуються в магазинах безмитної торгівлі» [4, с. 163-165]. Якщо ж не акцентувати увагу на питанні права існування МРБТ, враховуючи, що такий режим у діючій редакції МК України наразі залишається, пропонуємо постатейно розглянути деякі аспекти його правового регулювання, в тому числі в контексті митного законодавства.

Перші логічні суперечності зустрічаємо у законодавчому визначенні безмитної торгівлі, задекларованому в статті 140 МК України. Так, визначення містить словосполучення «пункт контролю». Проте, МК України не розкриває значення цього поняття. Лише з Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 №751, вбачається, що у разі виникнення потреби у створенні умов для здійснення прикордонного, митного та інших

видів контролю осіб, транспортних засобів, вантажів і товарів, зберігання транспортних засобів, використання розвантажувально-навантажувальної та іншої спеціалізованої техніки, застосування технічних і спеціальних засобів митного контролю, використання яких у пунктах пропуску обмежене або неможливе, на території окремих залізничних станцій, аеропортів (аеродромів), морських і річкових портів та на території, що суміщається з їх акваторіями, за рішенням Кабінету Міністрів України можуть створюватися пункти контролю (далі – пункт контролю). Пункти контролю, на які поширюється дія цього Положення, можуть функціонувати самостійно або для забезпечення діяльності у відповідних пунктах пропуску [8].

Крім того, з аналізованого визначення вбачається, що відповідно до МРБТ товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси. Причому частиною другою статті 142 МК України, ще раз зазначається, що «товари, поміщені в МРБТ, протягом всього строку перебування у цьому режимі знаходяться під митним контролем». В такому випадку не зрозумілим залишається питання здійснення органами доходів і зборів (виключно) в порядку частини другої статті 318 МК України митного контролю за товарами, що реалізуються на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, поза межами митної території України. Особливої уваги це питання потребує в контексті створення з метою забезпечення здійснення органами доходів і зборів митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, проведення заходів, пов'язаних з виявленням, попередженням та припиненням контрабанди і порушень митних правил зон митного контролю лише у пунктах пропуску через державний кордон України, на територіях морських і річкових портів, аеропортів, на залізничних станціях та на територіях підприємств, вільних митних зон, митних складів, складів

тимчасового зберігання, а також в інших місцях, визначених відповідно до цього Кодексу, відповідно до статті 329 МК України.

Певна неузгодженість виявляється під час аналізу приписів статей 140 і 143 МК України, а саме: стаття 140 МК України передбачає митний контроль виключно для товарів, не призначених для вільного обігу на митній території України, які знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси. В той час як стаття 143 МК України визначає особливості здійснення митного контролю товарів, що постачаються МБТ на повітряні, водні або залізничні транспортні засоби комерційного призначення, які виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажиром цих рейсів. Так, відповідно до частини другої статті 143 МК України, постачання товарів МБТ на борт повітряного (водного або залізничного) транспортного засобу комерційного призначення, що виконує міжнародний рейс, здійснюється під контролем посадових осіб органу доходів і зборів в контейнерах під митним забезпеченням та/або забезпеченням утримувача магазину безмитної торгівлі.

За таких обставин постає питання про можливість здійснення митного контролю за знаходженням та реалізацією товарів на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси. До того ж, чи можна вважати, що товари, котрі постачаються МБТ на повітряні, водні або залізничні транспортні засоби комерційного призначення, є такими, що перебувають у МРБТ. З останнім, тобто перебуванням та реалізацією товарів у МРБТ, а отже й перебуванням та реалізацією під митним контролем, на згаданих вище транспортних засобах комерційного призначення (окрім, залізничного) можна було погодитись у випадку розташування на них МБТ. Але й в такому випадку є суперечливою можливість облаштування та розташування МБТ на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні

рейси. Так, відповідно до частини третьої статті 421 МК України у приміщенні МБТ створюється зона митного контролю. Проте, з пункту 14 частини першої статті 4 МКУ вбачається, що зона митного контролю – місце, визначене органами доходів і зборів в пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого органи доходів і зборів здійснюють митні формальності. Але чи можна вважати повітряний або водний транспортний засіб комерційного призначення частиною митної території України? Вочевидь – ні. Адже, відповідно до частини першої статті 9 МК України митну територію України становлять територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також території вільних митних зон, штучні острови, установки і споруди, створені у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України.

Таким чином, на нашу думку, частина перша статті 420 МК України потребує перегляду в частині можливості облаштування та розташування МБТ на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення. У зв'язку з цим виникають й певні сумніви щодо правильності визначення режиму, у якому перебувають товари, що постачаються на повітряні, водні або залізничні транспортні засоби комерційного призначення, які виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажиром цих рейсів. Разом з цим, невирішеним залишається й питання щодо наявної на транспортному засобі комерційного призначення зони для здійснення митного контролю за товарами, котрі так би мовити перебувають у МРБТ, оскільки передані МБТ і знаходяться та реалізуються на таких транспортних засобах. Гадаємо, було б доречним надати МБТ право постачання товарів (без передачі МБТ прав власності на товари) на транспортні засоби комерційного призначення з метою їх подальшої реалізації пасажиром, шляхом внесення відповідних змін і доповнень до статті 420 МК України.

Поряд із цим, привертають до себе увагу неоднакові спроби визначення товарів, що поміщуються у МРБТ, про що йдеться у частині другій статті 141

МК України та частини четвертої статті 420 МК України. Так, за частиною другою статтею 141 МК України «у МРБТ поміщуються будь-які товари, крім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України і транзиту через територію України, товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, живих тварин» в той час, як відповідно до частини четвертої статті 420 МК України «МБТ в установленому порядку здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів, крім товарів, які відповідно до закону заборонені до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України, та товарів за товарними позиціями 2701-2716 згідно з УКТ ЗЕД. ...» [5].

Відповідно до частини першої статті 146 МК України МРБТ торгівлі завершується шляхом реекспорту товарів, поміщених у цей митний режим, або поміщення їх у інший митний режим, що допускається цим Кодексом, а також у випадках, передбачених частиною четвертою цієї статті. Проте, відсутність чіткої норми щодо терміну декларування призводить до накопичення незадекларованих реалізованих товарів, що унеможлиблює здійснення контролю. Так, наприклад, за результатами попередньої перевірки аудиту у 2016 році встановлено, що утримувачами МБТ не декларувались товари в режимі «реекспорту» з 2012 по 2015 роки. Листом Державної фіскальної служби від 24.12.2014 року №16552/7/99-99-24-02-02-17 «Про декларування товарів після перебування у митному режимі безмитної торгівлі» було надано роз'яснення щодо порядку заповнення граф МД (далі – МД) при декларуванні відповідно до митного режиму реекспорту товарів, реалізованих у МБТ громадянам згідно з відповідними правилами, затвердженими Кабінетом Міністрів України, протягом попереднього календарного місяця. Однак, підприємства невчасно виконують вказану вище норму. Також, існують непоодинокі випадки коли в графі 44 МД відсутні будь-які документи, що дають змогу перевірити задекларовані товари, їх кількість, вартість, тощо. Таким чином, відсутність відповідної норми в законодавстві дозволяє суб'єктам

ЗЕД не декларувати товари, а митні органи в свою чергу не можуть застосувати до них ніяких санкцій.

Існує проблема й з невиконанням вимог частини першої статті 146 МК України в частині недекларування в повному обсязі тестерів на продукцію (українських та іноземних товарів, які використовуються МБТ в рекламних та/або презентаційних цілях) після їх перебування в МРБТ. Нагадаємо, що відповідно до частини четвертої статті 145 МК України українські та іноземні товари, які використовуються магазином безмитної торгівлі в рекламних та/або презентаційних цілях і не призначені для реалізації магазином безмитної торгівлі, розміщуються у магазині безмитної торгівлі у тому ж порядку та на тих же умовах, що й товари, призначені для реалізації. Відповідно до частини першої статті 146 МК України, МРБТ завершується шляхом реекспорту товарів або поміщення їх у інший митний режим.

Під час дослідження цієї проблеми нами з'ясовано, що Листами Державної фіскальної служби України від 24.12.2014 року №16552/7/99-99-24-02-02-14, від 27.09.2016 року №31725/7/99-99-18-01-01-17, від 28.09.2017 року №26117/7/99-99-18-02-02-17 були надані роз'яснення щодо порядку декларування товарів після їх перебування в МРБТ. У той же час Асоціація МБТ звернулась до Міністерства фінансів України із листом від 09.02.2018 року №021, яким порушила питання завершення МРБТ щодо товарів, які використовуються МБТ в рекламних та/або презентаційних цілях. Листом Міністерства фінансів України від 20.03.2018 року №34010-09-10/7512 Асоціація отримала відповідь про підготовлений проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань виконання Глави 5 Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», у якому передбачено внесення змін до частини четвертої статті 146 МК України шляхом доповнення пунктом 3 такого змісту «3) списання товарів (крім підакцизних), які використовуються магазином безмитної торгівлі в рекламних та/або презентаційних цілях і не

призначені для реалізації зазначеним магазином, на підставі документів бухгалтерського обліку». Згаданий вище законопроект 28.02.2019, наразі, прийнято Верховною Радою України лише у першому читанні за основу. Проте, утримувачі МБТ, посилаючись на законопроект, відмовляються декларувати в повному обсязі українські та іноземні товари, які використовуються МБТ в рекламних та/або презентаційних цілях, після їх перебування в МРБТ. А митниця ДФС не має важелів впливу на утримувачів МБТ, оскільки стаття 479 МК України не передбачає відповідальність за вказані дії. Разом із цим доречно постає питання щодо товарів, котрі з тих чи інших причин виявились пошкодженими (наприклад, розбиття тари алкогольних або парфумерних виробів, розірвання упаковки кондитерських виробів тощо), а саме: 1) як ці товари декларувати; 2) у який режим вони поміщаються ці товари, якщо у частина друга статті 146 МК України передбачає лише поміщення утримувачем МБТ у митний режим знищення або руйнування зіпсованих товарів? А також: що вважати псуванням товарів?

Доречно також зауважити, що сьогодні українське законодавство не містить визначення «Пошкодження товарно-матеріальних цінностей». У той же час, Класифікатор відходів ДК 005-96 (Розділи А.1 – А.20) надає тлумачення терміну «зіпсована продукція», відповідно до якого під зіпсованою продукцією розуміється продукція: а) яка втратила свої властивості, установлені нормативними вимогами, до закінчення строку служби (придатності); б) подальше застосування якої за її прямим призначенням може спричинити непередбачені наслідки. Таким чином, зіпсовані товарно-матеріальні цінності – це (1) ТМЦ, які до закінчення терміну придатності втратили якості, визначені нормативними документами, а також (2) ТМЦ зі терміном використання, що сплив [9]. Однак, на нашу думку, псування та пошкодження товарів не є логічнототожними поняттями, а тому – задля однакового застосування та інтерпретації нормативних актів, законодавцю необхідно враховувати це під час внесення змін і доповнень до МК України.

Виявлені нами та описані вище прогалини і недоліки у МК України щодо МРБТ та діяльності МБР становлять, на жаль, лише частину від наявних. Існують ще й певні розбіжності митного і податкового законодавства, пов'язані з предметом нашого дослідження, а саме: неузгодження у трактуванні заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також визначення терміну МБТ, що не сприяє утвердженню принципу правової визначеності нормативно-правових актів. І це має підлягти усуненню задля встановлення єдиних підходів в реалізації податкової і митної політики. Крім іншого, на даний час у митниці відсутній дієвий інструмент контролю за обліком товарів, що поміщені у МРБТ.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, зміст усього вищевикладеного вказує на існування низки проблемних питань правового регулювання МРБТ та діяльності МБТ. Конструктивне вирішення цих питань потребує комплексного підходу задля забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання та держави під час формування нової економічної політики, дружньої до підприємницького середовища, зокрема, як шляхом внесення змін до нормативно-правових актів щодо питань МРБТ та діяльності МБТ, так і дерегуляції у сфері господарської діяльності, що полягає у знятті адміністративних бар'єрів і максимальному спрощенні умов ведення бізнесу.

У подальшому, на нашу думку, для більш глибокого дослідження питання діяльності магазинів безмитної торгівлі необхідно детально дослідити зміст Постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. №1089 «Про затвердження Правил продажу товарів магазинами безмитної торгівлі». Адже, попередній аналіз цього документа вже вказав на існування певних прогалин. Наприклад, Правилами не визначено неподільність товару, неврегульоване питання повернення придбаного у МБТ товару, відсутній перелік випадків, в яких накладається митне забезпечення митного органу тощо.

Список використаних джерел

1. Данілеян С.А. Оподаткування діяльності магазинів безмитної торгівлі. *Фінансове право*. 2013. №3. С. 169-173. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5141/1/Danieljan.pdf> (дата звернення: 06.05.2019).
2. Ремига Ю.С., Марчук В.Є., Градиський Ю.О. Віртуальний магазин безмитної торгівлі: чи можливо це в українських аеропортах? *Вісник ХНТУСГ*. 2016. Вип. 167. С. 73-80. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/wissn021/article/viewFile/109018/103951> (дата звернення: 10.05.2019).
3. Карпова В.В., Костяна О.В. Проблемні аспекти оподаткування та правового регулювання магазинів безмитної торгівлі в Україні. *Економічний розвиток і спадщина Семени Кузнеця*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня – 1 червня 2018 р.). С. 65-67. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19278/1/тези_Карпова_Костяна%20%281%29%20Пробл.%20аспекти.pdf (дата звернення: 18.05.2019).
4. Мельник М.В. Інститут митних режимів у митному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07/ МАУП. Київ. 2016. 251 с. URL :https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.09/2016/Melnyk_dis.PDF (дата звернення: 22.05.2019).
5. Митний кодекс України (від 13 березня 2012 року № 4495-VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 20.05.2019).
6. Шульга М.Г. Митний режим як форма реалізації митної політики. *Вісник Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого»*. 2012. №4 (11). С. 204-216.
7. Тучак Т.В., Могильська М.О. Особливості застосування митних режимів України в умовах інтеграції до ЄС. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 6 (17). С. 52-55.
8. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 № 751. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/751-2010-%D0%BF> (дата звернення: 28.05.2019).
9. Казанова М. Псування товарів: облікові наслідки. *Бухгалтер 911*, 2017. №28. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2017/july/issue-28/article-28658.html> (дата звернення: 23.05.2019).

References

1. Danilieian, S.A. (2013). Opodatkuvannia diialnosti mahazyniv bezmytnoi torhivli [Taxation of duty-free shops], *Finansove pravo – Finance law*, 3, 169-173. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5141/1/Danieljan.pdf> [in Ukrainian].
2. Remyha, Yu.S., Marchuk, V.Ye. and Hradyskyj Yu.O. (2016). Virtualnyj mahazyn bezmytnoi torhivli: chy mozhlyvo tse v ukrainskykh aeroportakh? [Virtual Duty Free shop: is it possible at Ukrainian airports]. *Visnyk KhNTUSH – Bulletin KHNTUSG*, 167, 73-80. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/wissn021/article/viewFile/109018/103951> [in Ukrainian].
3. Karpova, V.V. and Kostiana O.V. (2018). Problemni aspekty opodatkuvannia ta pravovoho rehuliuвання mahazyniv bezmytnoi torhivli v Ukraini [Problematic aspects of taxation and legal regulation of duty-free shops in Ukraine]. *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Ekonomicznyj rozvytok i spadshyna Semena Kuznetsia» – Proceedings of the International scientific and practical conference “Economic Development and Legacy of Seven Kuznets”*. (pp. 65-67). URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19278/1/тези_Карпова_Костяна%20%281%29%20Пробл.%20аспекти.pdf [in Ukrainian].
4. Melnyk, M.V. (2007). Instytut mytnykh rehymiv u mytnomu pravi Ukrainy [Institute of Customs Regimes in the Customs Law of Ukraine]. Candidate’s thesis. Kyiv: IAPM. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.09/2016/Melnyk_dis.PDF [in Ukrainian].

5. Verkhovna Rada Ukrainy (2012). *Mytnyi kodeks Ukrainy* [Customs code of Ukraine], dated 13.03.2012 no. 4495-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian].
6. Shulha, M.H. (2012). Mytnyj rezhym iak forma realizatsii mytnoi polityka [Customs regime as a form of implementation of customs policy]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Yurydychna akademiia Ukrainy im. Yaroslav Mudryi»* [Bulletin of the National University Yaroslav Mudryi Law Academy of Ukraine]. 4 (11). 204-216 [in Ukrainian].
7. Tuchak, T.V. and Mohylska, M.O. (2018). Osoblyvosti zastosuvannya mytnykh rezhymiv Ukrainy v umovakh intehratsii do EU [Features of the application of customs regimes of Ukraine in the conditions of integration into the EU]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia - Eastern Europe: economics, business and management*. 6 (17). 52-55 [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro punkty propusku cherez derzhavnyj kordon ta punkty kontroliu : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.08.2010 № 751 [On Approval of the Regulation on Checkpoints across the State Border and Points of Control: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine activiti from August 18 2010, №751. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/751-2010-%D0%BF> [in Ukrainian].
9. Kazanova, M. (2017). Psvannia tovariv: oblikovi naslidky [Spoilage of goods: accounting consequences]. *Bukhhalter 911 - Accountant 91*. 28. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2017/july/issue-28/article-28658.html> [in Ukrainian].

Svitlana Kapitanets. Some Problem Issues of Legal Regulation of the Customs Duty Free Trade Regime and Activities of Duty-Free Shops

The proper legal and regulatory framework for the operation of the Customs SFS is a prerequisite for the effective implementation of customs policy in Ukraine. Despite the constant evolution of customs legislation, the current Customs Code of Ukraine leaves insufficiently regulated aspects of the implementation of the customs business. Among other things, it concerns the legal regulation of the customs duty free trade regime, the activities of duty-free shops, which requires urgent improvement. Consequently, it became necessary to investigate in detail the main structural elements of the Customs Code of Ukraine in order to identify gaps and contradictions in legal regulation.

The article describes the economic feasibility of the customs duty free trade regime in order to further study the problem. Also, a comparative analysis of some norms of the national legislation of Ukraine and the EU is conducted, which allowed to reveal certain differences in the application of customs regimes. In addition, some aspects of the legal regulation of the customs duty free trade regime and the activities of duty-free shops are discussed in the article.

Chapter 22, Chapter 60 of the Articles 336, 341, 344 and 354 of Chapter 49 etc. of the Customs Code of Ukraine are analyzed for this purpose. The final part of the article refers to the existence of differences between customs and tax laws related to the subject of the study, namely: inconsistencies in the interpretation of measures of non-tariff regulation of foreign economic activity, as well as the definition of the term «duty-free shop», which does not contribute to the adoption of the principle of legal certainty regulatory and legal acts.

On the basis of the study, it is found that solving problems with the duty-free customs regime and the activities of duty-free shops requires an integrated approach in order to balance the interests of business entities and the state in the formation of a new economic policy that is friendly to the business environment, in particular by making appropriate changes to the legal acts.

Key words: customs, Customs Code of Ukraine, customs regime, legal regulation; customs duty free trade regime, duty free trade, goods.